

Terve ja hyvinvoiva kalkkuna tuottaa kunnolla

Terve Kalkkuna -hanke tuo kalkkunaketjuun lisäkäsiä, joiden tarkoitus on ravistella totuttuja työtapoja ja auttaa omaksumaan uusia tietoja ja tapoja. Hankkeessa hakeudutaan pintaa syvemmälle syitä ja seurauksia selvittäen.

Kaisa Lähteenoja
Asiantuntija
Satafood Kehittämisyhdistys ry

Kalkkunauntuvikkojen kasvataminen on vaikeaa ja stressaavaa aikaa sekä untuvikolle että kasvattajalle. Lisäksi kalkkunan kasvatuskausi on pitkä verrattuna esimerkiksi broileriin, jolloin on suuremmat mahdollisuudet, että jotain menee pieleen. Teurastamohylkäykset ovat iso haaste kannattavuudelle.

Käytännön tavoitteena puoli vuotta siten startanneessa hankkeessa on selvittää kalkkunakasvattamoiden olosuhteet, erityisesti ilmanvaihtokapasiteetti. Samalla pyritään löytämään keinot, joilla yksittäistä suurinta hylkäyssyytä, ilmapussintulehdusta ja sen esiintymistä suomalaisilla kalkkunatiloilla, voidaan vähentää.

Eläinjalostus on parantanut lihakalkkunoiden rehunhyötysuhdetta, elävyyttä ja päiväkasvuja. Tämä positiivinen kehitys on samalla lisännyt lintujen lämmöntuotokkyä. Säiden ääriolosuhteiden lisääntymisen kanssa tämä luo uuden tilanteen kasvatta-

mossa. Kasvatusolosuhteiden, kuten hallin lämpötilan, kosteuden tai kaasupitoisuuksien hallinta muodostuu entistä tärkeämmäksi osaksi käytännön kasvatusyötä.

Suomen kalkkunahallit ovat paria poikkeusta lukuun ottamatta on rakennettu vuosina 1998–2002. Hallikanta vanhenee ja moottorit ja laitteet väsyvät. On vaarallista tuudittautua siihen, että kaikki on niin kuin ennen.

Ilmastointi ratkaisee onnistumisen

Kotieläinrakennuksen ilmanvaihdon tavoitteena on korvata lämmin, kostea, pölyinen ja haiseva ilma raikkaalla ilmalla. Tämä on lisäksi tehtävä siten, että tuore ilma leviää tasaisesti koko halliin. Ilman erityispiirteiden ymmärtäminen auttaa toimivan ilmanvaihdon toteuttamisessa.

Ilma on kuivan ilman ja vesihöyryn seos. Vesihöyryn suurin mahdollinen määrä ilmassa riippuu ilman lämpötilasta. Ilman suhteellinen kosteus ilmaisee, kuinka lähellä ollaan kastepistettä, jossa vesihöyry alkaa

tiivistyä pinnoille kosteutena.

Jokainen kymmenen asteen lämpötilan nousu kaksinkertaistaa ilman vedensidontakyvyn. Jos hallissa on riittävästi ilmanpoistokapasiteettia, lämmin ilma toimii eräänlaisena sienenä, jonka mukana voidaan siirtää kosteutta eläintilasta ulos.

Lämmin ilma nousee ylöspäin sitä tehokkaammin, mitä suurempi ero on sisä- ja ulkolämpötilojen välillä. Vastaavasti jos seinäluukut eivät ole suunnattu oikein, kylmä ilma laskeutuu lattiatasolle aiheuttaen samalla vedon tunnetta.

Kesäaikaan kalkkunakasvattamon ilmanvaihto on melko helppo järjestää: ilmaa on riittävästi ja ilmanliikkeellä jäähdytetään, niin paljon kuin luukut antavat myöden. Kaikki sujuu kunhan luukkuja on tarpeeksi ja poistopuhaltimet toimivat.

Käytännössä hallin seinustalla kasvava risukko, samoin kuin seinustan vieressä olevat koneet ja muu kalusto, saattaa muodostaa esteen raittiille ilmalle.

Talvi-ilmastoinnissa pyritään pääsääntöisesti hallitsemaan pehkun kosteutta. Sen noustessa hallin ammoniakki- ja bakteeritasotkin nousevat ja kalkkunoiden jalkojen terveys kärsii. Näiden yhteissummasta on pitkä viiva tuottajan kukkarossa.

Jättipuhaltimien remmit pitäisi vaihtaa vuosittain, koska kuluneet ja löysät remmit heikentävät puhaltimien tehoa 20-30 prosenttia.

Kasvattamoissa on syytä kiinnittää enemmän huomiota myös untuvikkokauden ilmanvaihtoon. Raitis ilma on poikasille yhtä tärkeää sekä talvella että kesällä. Korkeat kaasupitoisuudet saavat untuvikot nuokkumaan, jolloin parven tasaisuus kärsii ja kuolleisuus saattaa nousta.

Minimi-ilmanvaihdoksi kalkkunalle suositellaan yhtä ilmakuutiometriä tunnissa elopainokiloa kohden. Tämän toteuttaminen talvella on äärettömän herkkä tasapaino lämpötilan ja kosteuden välillä. Laskelmaan pitää vielä ottaa mukaan lämmi-

tyskustannus. Hakkeellakaan lämmittäminen ole ilmaista.

Työstään ylpeä - tuloksista nauttiva

Terveen ja hyvinvoivan kalkkunan kasvataminen on kalkkunankasvattajan päätyö. Onnistuminen näkyy suoraan tilipussissa. Tämän luulisi kannustavan jokaisen itse-

ohjautuvan maatalousyrittäjän tavoittelemaan maailman parhaan kalkkunankasvattajan titteliä.

Vaikka oman mukavuusalueen ulkopuolelle siirtyminen vie voimia, muutos luo myös mahdollisuuksia: mahdollisuuksia parantaa, oppia, oivaltaa tai jopa löytää hii- punut into uudestaan.

TERVE KALKKUNA -HANKE

Käytännön tavoitteena on löytää konkreettisia tilakohtaisia toimenpide-ehdotuksia kilpailukyvyyn parantamiseksi. Hankkeesta hyötyvät tuottajat, jotka haluavat kehittää toimintatapojaan ja tehostaa tuotantoaan. Lisäksi hyötyä tulee yhteistyön kautta koko kalkkunaketjuun.

Alan tuottajat ja teollisuus pyrkivät yhteistyössä tutkijoiden kanssa kehittämään tuotantoa suuntaan, jossa hyvillä olosuhteilla ja tarkalla seurannalla onnistutaan kasvattamaan terve ja hyvinvoiva lintu.

Hankkeen vetovastuu on Satafood Kehittämisyhdistyksellä.

Hankeaika 1.3.2018–31.7.2020